

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

**PAŽYMA
DĖL X SKUNDO
PRIEŠ ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ,
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVĄ ŠIAULIŲ IR TELŠIŲ
APSKRITYSE**

2021 m. spalio 14 d. Nr. 4D-2021/2-836
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl institucijų tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su teisiniu reglamentavimu apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą srityje, bei pažeidžiant teisę į tinkamą viešąjį administravimą.

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. 2021 m. sausio 20 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo narę R. B., prašydamas tarpininkauti, kad būtų ištirtas Šiaulių rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybės) vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatų (toliau vadinama – Rinkliavos nuostatai) ir Šiaulių rajono savivaldybės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos (toliau vadinama – Metodika) reikalavimų neprieštaravimo Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo reikalavimams bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) 2010 m. kovo 29 d. nutarties išaiškinimui.

Prašymas buvo persiųstas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai (toliau vadinama – AM), kuri atsakymą pateikė 2021 m. balandžio 2 d. raštu Nr. (17)-D8(E)-2225 (toliau vadinama – 2021 m. balandžio 2 d. Raštas), siūlydama Savivaldybei apsvarstyti poreikį tikslinti Rinkliavos nuostatus ir Metodiką, bei prašydama įvertinti paklausime keliamus klausimus, atsakyti Pareiškėjui apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimą, pagrindžiant Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėse (žr. pažymos 21 punktą) nustatytą pastoviuųjų ir kintamųjų dedamųjų pasirinkimą, apskaičiuojant Rinkliavos dydį.

2.2. Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. raštu Nr. S-942(3.24E) (toliau vadinama – 2021 m. balandžio 26 d. Raštas) pateiktas universalus tekstas, tinkantis bet kokiai situacijai kalbama tema ar problematika, tačiau jame nėra atsakymų į Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. prašyme pateiktus konkrečius klausimus. Neaišku, ar Savivaldybė kaip nors vykdė AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte pateiktą siūlymą.

2.3. Nesuprantama, ar į AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte nurodytą siūlymą kaip nors reagavo Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse, nes jokių duomenų ar dokumentų apie pateiktą

klausimų sprendimą nebuvo gauta. Galimai tas Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Raštas ir yra vienintelis realus veiksmas nagrinėjamoje situacijoje.

2.4. Nesutikdamas su Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Rašto turiniu, kaip jame ir buvo nurodyta, Pareiškėjas 2021 m. gegužės 25 d. kreipėsi į Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmus, prašydamas pripažinti jį niekiniu. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų teismas 2021 m. gegužės 28 d. nutartimi atsisakė priimti skundą, kaip nenagrinėtiną teismų Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

2.5. Savivaldybės administracijai į nevienkartinius Pareiškėjo prašymus atsakius formaliai, nemotyvuotai ir nediskutuojant, Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų teismui 2020 m. gruodžio 1 d. neskundžiama nutartimi administracinėje byloje Nr. e1-339-621/2020 atmetus prašymą dėl norminio administracinio akto teisėtumo ištyrimo, „buvo apginta biurokratinė Savivaldybės valdininkų savivalė“, dėl ko Pareiškėjas atsirado „teisinės valstybės tunelyje be šviesos jo gale“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių pradėti tyrimą ir išsiaiškinti:

3.1. ar Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmuose atsakant į ne vieną kartą pateiktus paklausimus, nėra formalaus ir biurokratiško savo tarnybinių pareigų atlikimo požymių;

3.2. ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse, reaguodamas į AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte pateiktą informaciją, tinkamai atliko savo tarnybines pareigas ir visus tokioje situacijoje būtinus veiksmus;

3.3. ar Savivaldybės administracijos darbuotojai, reaguodami į AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte pateiktą informaciją, tinkamai atliko savo tarnybines pareigas ir visus tokioje situacijoje būtinus veiksmus;

3.4. „ar Savivaldybės administracijos darbuotojai, nagrinėdami ir sprenddami Pareiškėjui aktualų klausimą, apmokėjimo už nepagamintas ir nesurinktas komunalines atliekas, už kurias turi apmokėti Pareiškėjas, klausimą, nesudarydami sąlygų betarpiškai dalyvauti tame procese, nepažeidė viešumo, betarpiškumo ir nešališkumo principų, sprendžiant iškilusį ginčą“;

3.5. ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse tinkamai atliko savo tarnybines pareigas, kontroliuodamas Rinkliavos nuostatų ir Metodikos atitikimo aukštesnę teisinę galią turinčių Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo nutarimo reikalavimams ir LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutartyje išdėstytiems principams.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pareiškėjo **2020 m. rugsėjo 25 d.** kreipimesi Savivaldybės administracijai rašoma:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 5 dalimi, komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nekilnojamojo turto savininkas turi teisę kreiptis su prašymu į savivaldybę dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sudarymo pagal individualiai aptartas sąlygas.

Realizuodamas šią man įstatymo suteiktą teisę bei kitų įstatymų, reguliuojančių šiuos santykius, reikalavimus:

- 1) Paminėto įstatymo 30² straipsnio 1 dalimi: „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma, vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka““;
- 2) Paminėto įstatymo 30² straipsnio 2 dalimi: „komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi būti pagrįsta [...] ir sudaryti komunalinių atliekų turėtojams priimtinas sąlygas dalyvauti komunalinių atliekų tvarkyme, [...]“;

- 3) Rinkliavos nuostatų 17 punkto 1 papunktis: „naudojantis individualiais identifikuotais atliekų konteineriais: Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų konteinerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerius) skaičiaus ir ištuštinimų skaičiaus“;
- 4) Metodika patvirtinta Savivaldybės 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 3 punkto 4 papunktis: „Proporcingumo principas“ – apmokestinimas už atliekų tvarkymą turi būti proporcingas pas atliekų turėtoją susidarantiems atliekų kiekiui“ ir 3 punkto 5 papunktis „solidarumo principas“ – visiems atliekų turėtojams, gyvenantiems viename atliekų tvarkymo regione, turi būti nustatyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas“;
- 5) Metodikos, patvirtintos Savivaldybės 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 26 punktas Atliekų turėtojų grupėms priskirti pastovūs bei kintami Rinkliavos administravimo parametrai: nekilnojamojo turto objektų grupė – individualūs namai, pastovus administravimo parametras – gyventojai, kintamas administravimo parametras – konteinerio tūris, skaičius ir ištuštinimo dažnumas;
- 6) Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto Rinkliavos mokėtinų įmokų lentelė – priedas:

Rinkliavos pastovioji dedamoji 1 gyventojui, besinaudojančiam individualiu mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriu – 1,52 Eur / mėn. (18,23 Eur / m.).

Rinkliavos kintamoji dedamoji objektui, besinaudojančiam individualiu identifikuotu mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriu:

Konteinerio tūris – 0,12 m³ – 0,14 m³; konteinerio ištuštinimo kaina, Eur – 0,76; **min. ištuštinimų skaičius, kartai per metus – 12**; min. mokėtina kintamoji dedamoji – 9,122;

Konteinerio tūris – 0,24 m³; konteinerio ištuštinimo kaina, Eur – 1,52; **min. ištuštinimų skaičius, kartai per metus – 12**; min. mokėtina kintamoji dedamoji – 18,24;

Konteinerio tūris – 1,1 m³; konteinerio ištuštinimo kaina, Eur – 6,96; **min. ištuštinimų skaičius, kartai per metus – 12**; min. mokėtina kintamoji dedamoji – 83,52.

- 7) **Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas nenumato, o Savivaldybės Rinkliavos nuostatai ir jų priedai negali uždėti mišrių komunalinių atliekų turėtojui pareigos per metus pagaminti ne mažiau kaip identifikuojamų konteinerių atliekų, todėl toks prieduose suformuluotas reikalavimas yra neteisėtas ir prieštaraujantis galiojantiems teisės aktams, o reikalavimas apmokėti už nesuteiktas paslaugas yra prieštaraujantis deklaruotam įstatymiškai įtvirtintam „proporcingumo“ principui.**

Teikiu šį prašymą ir **prašau:**

Sudaryti su mokėtoju X komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal atskirai aptartas teisės aktų reikalavimus atitinkančias individualias sąlygas:

- Rinkliavos nuostatų 17 punktas 1 papunktis: „naudojantis individualiais identifikuotais atliekų konteineriais: Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų konteinerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerius) skaičiaus ir ištuštinimų skaičiaus“;

- pateikti individualius identifikuotus atliekų surinkimo 0,12 m³ konteinerius, priskirtus atliekų turėtojui X.“

5. Savivaldybės administracijos **2020 m. spalio 15 d.** rašte Nr. SG-923(3.3E) (toliau – 2020 m. spalio 15 d. Raštas) Pareiškėjui rašoma:

„Vadovaujantis Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi, Rinkliava yra savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka, galiojanti tos savivaldybės teritorijoje. LVAT praktikoje pažymėta, kad Rinkliavos objektas iš esmės yra siejamas su atitinkamos teisės Rinkliavos mokėtojui suteikimu, t. y. asmuo, norėdamas įsigyti (naudotis) atitinkamą teisę, o ne gauti atitinkamas paslaugas, privalo sumokėti atitinkamą Rinkliavą. Rinkliavos privalomasis pobūdis ir paskirtis lemia, kad Rinkliava nėra sutartinio pobūdžio mokėjimas, ir ji reglamentuojama viešosios, o ne privatinės teisės normomis. Todėl Rinkliavos objektas negali būti laikomas

komunaline paslauga (atliekų išvežimu) Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.584 straipsnio 1 dalies požiūriu.

Rinkliava Šiaulių rajone skaičiuojama, vadovaujantis Rinkliavos nuostatais, Metodika bei nekilnojamojo turto objektų grupių Rinkliavos dydžiais, kurie buvo patvirtinti Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202. Šis Savivaldybės tarybos sprendimas priimtas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo bei Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 (2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 redakcija), reikalavimus.

Šiaulių rajono Rinkliavos mokėtojų duomenų bazė sudaryta, naudojantis valstybės įmonės Registrų centro Nekilnojamojo turto registro, Gyventojų registro bei kitų subjektų turimais duomenimis (Rinkliavos nuostatų 7 p.). Vadovaujantis Rinkliavos nuostatų 5 punktu, Rinkliava nustatoma Savivaldybės teritorijoje esančio nekilnojamojo turto objektų, kurių rūšių sąrašas ir apmokestinamieji parametrai yra patvirtinti nurodytu Savivaldybės tarybos sprendimu, savininkams, jų atstovams arba kitiems asmenims.

Rinkliavos nuostatų 14 ir 16 punktuose nustatyta, kad pastoviąją dedamąją moka visi nekilnojamojo turto savininkai ar jų įgalioti asmenys, o Rinkliavos kintamąją dedamąją moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, iš kurių nekilnojamojo turto objekto paimamos komunalinės atliekos.

Vadovaujantis Rinkliavos nuostatų 47 punktu, nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, deklaruodami, kad tam tikru laikotarpiu (ne trumpesnis kaip vienas ketvirtis ir ne ilgesnis nei vieneri metai) nebus naudojamosi nekilnojamojo turto objektu, gali būti atleidžiami nuo Rinkliavos kintamosios dedamosios mokėjimo. Tokiu atveju, nekilnojamojo turto objekto savininkas arba jo įgaliotas asmuo turėtų pateikti nesinaudojimą nekilnojamojo turto įrodančius dokumentus, pvz.: elektros apskaitos prietaisų rodmenis (UAB „A“ pažyma apie sunaudotą elektros energiją tam tikrais laikotarpiais) ir/arba kitus dokumentus, įrodančius, kad turtas yra nenaudojamas.

Individualių namų gyventojams nustatyta pastovioji dedamoji – 18,23 Eur/m gyventojui, kuri apskaičiuojama pagal gyventojų skaičių, kintamoji dedamoji apskaičiuojama pagal turimo konteinerio tūrį, konteinerio skaičių ir jų tuštinimo (išvežimo) dažnumą. **Minimalus mišrių komunalinių atliekų konteinerių ištuštinimo skaičius yra nustatytas 12 kartų per metus, įmoka už juos privaloma. Rinkliavos nuostatai nenumato neskaičiuoti (atleisti) minimalios kintamosios dalies, jeigu nėra naudojamosi komunalinių atliekų surinkimo konteineriais.**

Pažymime, kad Gyventojai už mokamą Rinkliavą aprūpinami ne tik konteineriais, bet gali naudotis ir rajono seniūnijų atliekų priėmimo punktais, ir atliekomis rūšiuoti skirtomis konteinerinėmis aikštelėmis, gali atliekų surinkėjui perduoti komunalines atliekas, surenkamas apvažiavimo būdu.

Informuojame, kad Savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo paslaugas teikia UAB „B“ (toliau – Paslaugų teikėjas). Pagal sutartį su Savivaldybe Paslaugų teikėjas dalį paslaugų gali perduoti paslaugos subteikėjui – UAB „C“ Paslaugos teikėjas yra atsakingas už subteikėjo paslaugų teikimą bei atliekų turėtojų aprūpinimą atliekų surinkimo priemonėmis (konteineriais) ir teisingą jų identifikavimą (sunumeravimą) bei priskyrimą prie nekilnojamojo turto objekto adreso. Tačiau dėl konteinerių poreikio ar jų pakeitimo gyventojai patys turėtų informuoti paslaugos teikėją.

Pranešame, kad atsižvelgiant į Jūsų raštą Savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyrius kreipėsi į Paslaugų teikėją dėl 0,12 m³ talpos mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių pateikimo (pakeitimo) Jums. [...].“

6. Pareiškėjas **2021 m. sausio 20 d.** raštu kreipėsi į Seimo narę, **prašydamas ištirti Rinkliavos nuostatų ir Metodikos nuostatų dėl minimalaus konteinerių ištuštinimų skaičiaus per metus ir kitų nuostatų atitikimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar**

kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo reikalavimams ir LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutartyje išdėstytiems principams.

Pareiškėjas atkreipė dėmesį į tai, kad Rinkliavos kintamoji dedamoji nustatoma pagal vieną iš kriterijų, tuo tarpu Rinkliavos nuostatuose įtvirtinti kintamosios dedamosios už komunalinių atliekų surinkimą 2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo, punktuose 31.2 ir 31.4 nustatyti kriterijai.

Pareiškėjas prašė išaiškinti:

1) Ar Rinkliavos nuostatų Priede – lentelėje nustatoma: Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto Rinkliavos mokėtinos įmokos nuostata *Minimalus ištuštinių skaičius per metus* ir *Minimali mokėtina kintamoji dedamoji* neprieštarauja Rinkliavos nuostatų 17 punkto 1 papunkčio nuostatai: *naudojantis individualiais identifikuotais atliekų konteneriais: Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų kontenerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo kontenerius) skaičiaus ir ištuštinių skaičiaus;*

2) Ar Rinkliavos nuostatų 20 punkto nuostata *Minimalioji komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apimtis, pagal kurią apskaičiuojama kintamoji dedamoji gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objektuose atliekų turėtojams naudojantis individualiais identifikuotais atliekų surinkimo konteneriais, ir mokėtina įmoka nustatoma Savivaldybės tarybos sprendimu (priedas)* ir Nuostatų 17 punkto 1 papunkčio nuostata *kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų kontenerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo kontenerius) skaičiaus ir ištuštinių skaičiaus;* neprieštarauja tarpusavyje, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ 31 punkto nuostatai *Kintamoji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai;* 31 punkto 2 papunktis *naudojamų komunalinių atliekų kontenerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinių dažnis* ir 31 punkto 4 papunktis *atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) norma (remiantis nustatyta atliekų susikaupimo norma, jeigu ji savivaldybės sprendimu nustatoma)* nuostatoms;

3) Ar Rinkliavos nuostatų [...] Priede - lentelėje nustatoma: Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto Rinkliavos mokėtinos įmokos nuostata *Minimalus ištuštinių skaičius per metus* ir *Minimali mokėtina kintamoji dedamoji* neprieštarauja Metodikos [...] 3 punkto 4 papunktyje deklaruojamai nuostatai *Proporciningumo principas“ - apmokestinimas už atliekų tvarkymą turi būti proporcingas pas atliekų turėtoją susidarančiam atliekų kiekiui* ir 5 punkto nuostatai *ir sudaryti komunalinių atliekų turėtojams priimtinas sąlygas dalyvauti tvarkant komunalines atliekas, taip pat mažinti aplinkos taršą.* Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo 4 punkto *ir priimtinioms komunalinių atliekų turėtojams sąlygoms dalyvauti tvarkant komunalines atliekas sudaryti, taip pat aplinkos taršai mažinti,* Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalies ir 30² straipsnio 2 dalies, nuostatoms, o taip pat LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutarties išaiškinimams;

4) Ar teisėtas, teisingas ir pagrįstas yra reikalavimas mišrių komunalinių atliekų turėtojų pareigos uždėjimas per metus pagaminti ne mažiau kaip 12 identifikuojamų kontenerių atliekų. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas tokios galimybės nenustato, todėl Rinkliavos nuostatai ir jų priedai negali uždėti mišrių komunalinių atliekų turėtojų pareigos per metus pagaminti ne mažiau kaip 12 identifikuojamų kontenerių atliekų, todėl toks prieduose suformuluotas **reikalavimas**, Pareiškėjo manymu, yra **neteisėtas ir prieštaraujantis galiojantiems teisės aktams, o reikalavimas apmokėti už nesuteiktas paslaugas yra prieštaraujantis**

deklaruotam įstatymiškai įtvirtintam „proporcingumo“ principui.

Pareiškėjas prašė Seimo narės jo prašymą **nukreipti nagrinėti kompetentingai institucijai, turinčiai įgaliojimus ir teises tikrinti, nustatyti ir reikalui esant pašalinti paminėtų norminių aktų prieštaravimus galiojantiems įstatymams ir įstatymuose įtvirtintiems principams, bei teisinės valstybės principams.**

7. Seimo narės 2021 m. sausio 22 d. rašte Nr. SN(B5)-S-12 Lietuvos Respublikos aplinkos ministru rašoma:

„Į mane kreipėsi Šiaulių rajono gyventojas X dėl tarpininkavimo prašymo. Persiunčiu Jums Pareiškėjo prašymą, prašydama patarti X apie galimus jo problemų sprendimo būdus.

Maloniai prašau parengtą atsakymą išsiųsti X nurodytu elektroninio pašto adresu [...] ir man.“

8. AM 2021 m. balandžio 2 d. rašte Nr. (17)-D8(E)-2225 rašoma:

„Išnagrinėję Jūsų paklausimą dėl Rinkliavos nuostatų ir Metodikos teisėtumo, teikiame AM specialistų nuomonę.

Dėl Sprendimo teisėtumo

AM pagal AM nuostatus ir atliekų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus neįgalia aiškinti teisės normų ir taikymo taisyklių ir vertinti savivaldybių priimtų sprendimų teisėtumo. Pagal Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nuostatas **savivaldybių priimtų sprendimų teisėtumą vertina Vyriausybės atstovas, kuris turi teisę tiek siūlyti sustabdyti ar pakeisti, tiek kreiptis į teismą, jeigu mano, kad savivaldybės administravimo subjektų priimti teisės aktai neatitinka įstatymų ir Vyriausybės nutarimų.**

Informuojame, kad jeigu nesutinkate su Sprendimu, galite kreiptis į Vyriausybės atstavą dėl įvertinimo, ar Sprendimas neprieštaruoja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams.

Dėl savivaldybės administracijos pareigų

Savivaldybės administracija yra atsakinga už komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, įskaitant Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą **dydžio apskaičiavimą**. Taip pat savivaldybė yra įpareigota teikti informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, jų kainas, kainų pagrindimą.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainą ir Rinkliavos dydį Savivaldybė turi nustatyti, vadovaudamasi Atliekų tvarkymo įstatyme išdėstytais principais ir Vyriausybės patvirtintomis Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis (toliau – Taisyklės).

Savivaldybė gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui (toliau – administratorius) apskaičiuoti Rinkliavos dydį, ją rinkti, registruoti komunalinių atliekų turėtojus.

Atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma, vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka“. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi būti pagrįsta būtinosiomis su komunalinių atliekų tvarkymu susijusiomis sąnaudomis. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi užtikrinti ilgalaikį komunalinėms atliekomis tvarkyti skirtos infrastruktūros eksploatavimą, jos atnaujinimą ir sudaryti komunalinių atliekų turėtojams priimtinas sąlygas dalyvauti komunalinių atliekų tvarkyme, taip pat mažinti aplinkos taršą.

[...]

Vadovaujantis Taisyklėmis, pastoviają įmokos dalį moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, išskyrus negyvenamų statinių, registruotų Nekilnojamojo turto registre, savininkai ar jų įgalioti asmenys, kurių statinyje yra įvykusi ir (ar) nepašalinta statinio avarija arba statinių naudojimą sustabdė statinio naudojimo priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas, vadovaudamasis Statybos įstatymo nuostatomis. Pastoviają įmokos dedamąją savivaldybė gali nustatyti pasirinktinai pagal: nekilnojamojo turto paskirtį ir plotą; nekilnojamojo turto paskirtį ir objektų skaičių; gyventojų / darbuotojų skaičių.

Savivaldybė kiekvienos kategorijos nekilnojamojo turto objektams gali pasirinkti tik vieną nurodytą pastoviąją įmokos dedamąją. Be to, pastovioji įmokos dalis turi būti nustatoma vienodo dydžio visiems tos pačios kategorijos nekilnojamojo turto objektams.

Kintamąją įmokos dalį moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų paėmimo paslauga ir atliekų tvarkymo paslauga. Komunalinių atliekų paėmimo paslauga suprantama kaip faktinis mišrių komunalinių atliekų paėmimas iš nekilnojamojo turto objekto savininko. **Nustatant kintamąją įmokos dedamąją visų kategorijų nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai naudojami kolektyviniais konteneriais** (tai yra neturi konkrečios kategorijos nekilnojamojo turto objektams priskirtos įrengtos ir (arba) tik tos kategorijos nekilnojamojo turto objektams naudotis skirtos konteinerių aikštelės), **gali būti taikoma viena iš šių kintamųjų pasirinktinai pagal: nekilnojamojo turto paskirtį ir plotą; nekilnojamojo turto paskirtį ir objektų skaičių; gyventojų / darbuotojų skaičių.**

Kintamosios įmokos dedamosios nemoka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, savivaldybės nustatyta tvarka deklaravę, kad tam tikrą laikotarpį (ne trumpesni kaip vienas metų ketvirtis ir ne ilgesni kaip vieneri metai) nebus naudojamos nekilnojamojo turto objektu ir iš šio objekto tuo laikotarpiu komunalinės atliekos nebus surenkamos. [...]

Atsižvelgdama į Taisyklių nuostatas, **Savivaldybė turi teisę pastoviąją įmokos dedamąją ir kintamąją įmokos dedamąją visų kategorijų nekilnojamojo turto objektams, kurių savininkai naudojami atliekų surinkimo konteneriais, nustatyti tiek pagal nekilnojamojo turto paskirtį ir plotą, tiek pagal gyventojų / darbuotojų skaičių.** Tačiau savivaldybės, kurios Atliekų tvarkymo įstatymu ir Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu yra įpareigosios skatinti gyventojus rūšiuoti ir mažinti šalinamų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų kiekį, rinkdamos, pagal kuriuos iš aukščiau minėtų Taisyklėse nustatytų kintamųjų nustatys pastoviąją ir kintamąją įmokos dedamąsias, turėtų prioritetą teikti tiems, kurie labiausiai paskatintų ir motyvuotų gyventojus rūšiuoti.

Siekiant suteikti išsamesnę informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą ir skatinti rūšiuoti, Taisyklėse nustatytas reikalavimas atliekų turėtojams teikiamose sąskaitose už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą nurodyti savivaldybės teritorijoje praėjusiais ataskaitiniais metais rūšiuotų atliekų ir atliekų, kuriomis atliekų turėtojas atsikrato mišriuose komunalinių atliekų konteineriuose, dalis. Atkreipiame dėmesį, kad atliekų turėtojai komunalines atliekas (pvz., buityje, įmonėse, sodo bendrijose, ūkiuose ir kitur susidariusias) privalo rūšiuoti jų susidarymo vietoje savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka ir naudotis savivaldybės organizuojamomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis. Informuojame, kad į įmokos dydį negali būti įskaičiuojamos antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų tvarkymo sąnaudos.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą informaciją, **AM siūlo Savivaldybei apsvarstyti poreikį tikslinti Rinkliavos nuostatų ir Metodikos reikalavimus pagal aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimus ir prašo įvertinti paklausime keliamus klausimus, atsakyti paklausėjui apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimą, pagrindžiant Taisyklėse nustatytų pastoviųjų ir kintamųjų pasirinkimą, apskaičiuojant Rinkliavos dydį.** Atsakymo kopiją prašytume pateikti AM ir Lietuvos Respublikos Seimo narei R. B..“

9. Savivaldybės administracijos **2021 m. balandžio 26 d.** rašte Nr. S-942(3.24E) Pareiškėjui (kopiją teikiant AM ir Seimo narei R. B.) rašoma:

„Atsižvelgdami į AM 2021 m. balandžio 2 d. raštą Nr. (17)-D8-(E)-2225, teikiame atsakymą dėl Rinkliavos apskaičiavimo Šaulių rajone.

Informuojame, kad Rinkliava Šiaulių rajone skaičiuojama vadovaujantis Rinkliavos nuostatais, Metodika, bei Nekilnojamojo turto objektų grupių Rinkliavos dydžiais, kurie buvo patvirtinti Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 (2021 m. sausio 26 d. sprendimo Nr. T-13 redakcija) (toliau – Savivaldybės tarybos sprendimas). Šis Savivaldybės tarybos sprendimas priimtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo bei

Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 (2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 redakcija), reikalavimus (toliau – Nutarimas).

Šiaulių rajono Rinkliavos mokėtojų duomenų bazė sudaryta naudojant VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis. Vadovaujantis Nuostatų 5 punktu, Rinkliava nustatoma savivaldybės teritorijoje esančio nekilnojamojo turto objektų, kurių rūšių sąrašas ir apmokestinamieji parametrai yra patvirtinti nurodytu Savivaldybės tarybos sprendimu, savininkams, jų atstovams arba kitiems asmenims. Metodika, patvirtinta Savivaldybės tarybos sprendimu, nustato Rinkliavos dydžių principus bei apskaičiavimo tvarką.

Rinkliavos nuostatų 14 ir 16 punktuose nustatyta, kad pastoviąją dedamąją moka visi nekilnojamojo turto savininkai ar jų įgalioti asmenys, o Rinkliavos kintamąją dedamąją moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, iš kurių nekilnojamojo turto objekto paimamos komunalinės atliekos. Apskaičiuojant Rinkliavą yra taikoma dvinarė sistema, susidedanti iš pastoviosios dedamosios (Rinkliavos dedamoji dalis, susijusi su komunalinių atliekų būtinųjų sąnaudų dalimi, kuri nepriklauso nuo atliekų kiekio) ir kintamos dedamosios (Rinkliavos dedamoji dalis, padengianti būtinųjų sąnaudų dalį, susijusi su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimu konkrečiam atliekų turėtojui). Pastovioji dedamoji už mokestinį laikotarpį apskaičiuojama patvirtintą Rinkliavos dydį padauginus iš nekilnojamojo turto objekto rūšiai taikomo parametro (Rinkliavos nuostatų 15 p.). Konkretūs Rinkliavos dydžiai yra patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimu.

Individualių namų gyventojams, pastovioji dedamoji apskaičiuojama pagal deklaruotų gyventojų skaičių, kintamoji dedamoji – pagal turimo konteinerio tūrį, skaičių ir ištuštinimo (išvežimo) dažnumą. Minimalus mišrių komunalinių atliekų konteinerių ištuštinimo skaičius yra nustatytas 12 kartų per metus, įmoka už juos privaloma. Viršijus nustatytą minimalų (12 kartų) ištuštintų konteinerių skaičių, už kiekvieną papildomai ištuštintą konteinerį yra taikomas nustatytas įkainis pagal turimo konteinerio dydį.

Taikant šiuos nustatytus parametrus, Jums kaip vienam iš gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objekto savininkų, adresu: <...>, Vijolių k., Šiaulių r., už laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. Rinkliavos pastovioji dalis yra skaičiuojama, taikant apmokestinimo parametrai: deklaruotas gyventojų skaičius bei kintamoji mokesčio dalis, taikant nustatytą minimalų mišrių komunalinių atliekų konteinerio (0,24 m³) talpos ištuštinimo skaičių (12 kartų per metus).

Vadovaujantis Rinkliavos nuostatų 47 punktu, nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, deklaruavę, kad tam tikru laikotarpiu (ne trumpesnis kaip vienas ketvirtis ir ne ilgesnis nei vieneri metai) nebus naudojamosi nekilnojamojo turo objektu ir iš šio objekto nebus paimamos komunalinės atliekos, gali būti atleidžiami nuo Rinkliavos kintamosios dedamosios mokėjimo. Tokiu atveju, nekilnojamojo turto objekto savininkas arba jo įgaliotas asmuo privalo pateikti nesinaudojimą nekilnojamoju turtu įrodančius dokumentus, pvz.: elektros apskaitos prietaisų rodmenis, statinio techninės priežiūros patikrinimo aktą arba kitus dokumentus, įrodančius, kad turtas yra nenaudojamas.

Savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T-71 patvirtintų Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių 26 punkto 26.2 bei 26.5 papunktis nurodo, kad komunalinių atliekų turėtojai privalo naudotis savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema, naudotis konteineriais ir juos naudoti pagal paskirtį.

Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. A-1404 patvirtintų Šiaulių rajono savivaldybės individualių gyvenamųjų namų savininkams skirtų konteinerių komunalinių atliekų surinkimui keitimo tvarkos 3 punktas nurodo, kad individualių namų savininkams komunalinių atliekų surinkimo konteineriai keičiami į didesnius ar mažesnius pagal deklaruotą gyventojų skaičių: iki 3 asmenų – 0,12-0,14 m³ (imtinai); 3 ir daugiau asmenų – 0,24-1,1 m³ talpos. Dėl konteinerių pristatymo, pakeitimo reikia kreiptis į komunalinių atliekų surinkėją vežėją – UAB „B“, tel. <...>.

Pažymime, kad Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai (toliau – Teismas)

yra išnagrinėjęs Savivaldybės administracijos (pareiškėjo) prašymą dėl Jums (atsakovui) priskaičiuotos Rinkliavos už laikotarpį nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. – 192,20 Eur, priteisimo. Teismo 2021 m. balandžio 22 d. sprendimu (toliau – Sprendimas) yra konstatuota, kad atsižvelgiant į Sprendime nurodytas aplinkybes ir teisinį reglamentavimą, iš atsakovo priteistina pareiškėjui Rinkliavos pastovioji dalis 147,36 Eur už visą ginčo laikotarpį nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. ir kintamoji Rinkliavos dalis 6,08 Eur už minėto laikotarpio 4 mėn., kadangi atsakovas pateikė įrodymus, jog iki 2019 m. rugpjūčio 26 d. į atsakovo gyvenamąją vietą, minėtu adresu, nebuvo tiekama elektros energija. Šiuo Teismo Sprendimu yra nuspręsta iš atsakovo priteisti Savivaldybės administracijai 153,44 Eur Rinkliavos, suskaičiuotos nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d.

Teismas sprendimą argumentavo tuo, kad LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2020 m. gruodžio 16 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-1070-602/2020 atsižvelgdama į pasikeitusį teisinį reglamentavimą dėl Rinkliavos, t. y. įvedus dvinarę Rinkliavą, konstatavo, kad sisteminis aktualaus teisinio reguliavimo aiškinimas suponuoja, jog pastovioji Rinkliavos dalis, kaip viena iš priemonių išlaikyti komunalinių atliekų tvarkymo ir šalinimo paslaugų sistemą, yra siejama išimtinai su ta aplinkybe, kad asmuo yra savivaldybėje esančio nekilnojamojo turto objekto savininkas (ar įgaliotas asmuo) ir nei jos apskaičiavimas, nei pati paskirtis nėra susijusi su faktiniu atliekų susidarymu, dėl ko pastoviosios dedamosios kontekste netgi netinkami naudojimui objektai ginčo laikotarpiu vis tiek apmokestinami Rinkliavos pastoviąja dedamąja dalimi.

Šis atsakymas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo gavimo dienos Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriui [...] Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka, Šiaulių apygardos administraciniam teismui [...] Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba per vienerius metus nuo atsakymo priėmimo dienos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai [...] Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka.“

10. Savivaldybės administracija Seimo kontrolierių informavo:

„[...]

Pareiškėjui už laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. yra paskaičiuota 428,22 Eur Rinkliavos [...].

Rinkliava Pareiškėjui skaičiuojama taikant (dydžių lentelėje) nustatytus apmokestinamus parametrus: pastovusis apmokestinamasis parametras pagal deklaruotų gyventojų skaičių (18,23 Eur/m gyventojui), kintamasis apmokestinamasis parametras pagal turimo mišrių komunalinių konteinerio (0,24 m³) dydį bei ištuštinimo dažnumą. Nustatyta minimali mokėtina kintamoji dedamoji (Sprendimu patvirtintų nuostatų priedas) už 0,24 m³ talpos konteinerio 12 kartų per metus ištuštinimą: nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. – 18,24 Eur/m., nuo 2021 m. sausio 1d. – 22,56 Eur/m.

[...]

Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimas Nr. T-202 (2021 m. sausio 26 d. sprendimo Nr. T-13 redakcija) buvo priimtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo bei Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 (2016 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 384 redakcija), reikalavimus, todėl **Pareiškėjo skunde nurodyto teisinio reglamentavimo keitimo klausimas nenagrinėjamas, kadangi minėtu Sprendimu patvirtinti teisės aktai atitinka aukštesnių teisės aktų reikalavimus.** [...].“

11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse Seimo kontrolierių informavo:

„[...]

AM 2021 m. balandžio 2 d. Raštas buvo skirtas kaip *atsakymas* Pareiškėjui į jo 2021 m. sausio 20 d. prašymą ir *Savivaldybės administracijai su siūlymu jai apsvarstyti poreikį tikslinti* Rinkliavos nuostatų ir Metodikos reikalavimus pagal nurodytus teisės aktų reikalavimus ir *atsakyti Pareiškėjui*, bei *atsakymo kopiją pateikti AM ir Lietuvos Respublikos Seimo narei R. B. Kadangi, nesilaikant Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių*, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, **28 punkte nustatytos tvarkos, Vyriausybės atstovui buvo atsiųsta AM atsakymo Pareiškėjui kopija kartu su pridėta prašymo kopija, Vyriausybės atstovas į siūlymus, kurie buvo skirti Savivaldybės administracijai, jokių veiksmų nesiėmė.** Tačiau vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu, **Vyriausybė atstovas įvertino Pareiškėjo prašyme minimų Savivaldybės teisės aktų atitiktį įstatymams ir Vyriausybės nutarimams. Kadangi nebuvo nustatyta prieštaravimų, Vyriausybės atstovas jokių kitų veiksmų nesiėmė.** Pažymėtina ir tai, kad AM savo atsakyme Pareiškėją informavo, kad jis gali kreiptis į Vyriausybės atstovą dėl Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimo Nr. T-202 įvertinimo, ar Sprendimas neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams. Tačiau Pareiškėjas į Vyriausybės atstovą nesikreipė, todėl Vyriausybės atstovas priėjo prie išvados, kad Pareiškėją tenkino Savivaldybės administracijos atsakymas.

[...]

Vyriausybės atstovas nerengė ir nesiuntė atsakymo į AM 2021 m. balandžio 2 d. Raštą, nes AM raštas buvo adresuotas Pareiškėjui (kaip atsakymas į jo prašymą) ir Savivaldybės administracijai. Rašte AM įpareigojo Savivaldybę atsakyti Pareiškėjui ir pateikti atsakymo kopiją AM bei Lietuvos Respublikos Seimo narei R. B. Vyriausybės atstovas gavo AM rašto kopiją, kuri skirta tik supažindinti instituciją, kuriai galimai būtų aktualus rašte nagrinėjamas klausimas atliekant savivaldybių administracinę priežiūrą. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu, Vyriausybės atstovas įvertino Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. 202 patvirtintų Savivaldybės Rinkliavos nuostatų ir Savivaldybės Rinkliavos dydžio nustatymo metodikos atitiktį įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nuostatomis. Pažeidimų nebuvo nustatyta, tačiau toliau vykdydami Savivaldybės administracinę priežiūrą, atkreipėme dėmesį į tai, ar Savivaldybės taryba priiminės sprendimus susijusius su Rinkliavos nuostatų keitimu. [...].

12. Informacija, susijusi su teisiniu Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių nagrinėjimu:

12.1. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų **2020 m. gruodžio 1 d.** nutartyje administracinėje byloje Nr. eI-8040-621/2020 rašoma, kad Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmuose nagrinėjama administracinė byla Nr. eI-8040-621/2020 pagal pareiškėjo Savivaldybės administracijos prašymą atsakovui X dėl nesumokėtos Rinkliavos. Teismas konstatavo, kad atsakovas X, pateikęs teismui prašymą dėl norminio administracinio akto teisėtumo ištyrimo, nenurodė konkrečios teisinės motyvacijos, kad yra pagrindas abejoti norminio administracinio akto ar jo dalies teisėtumu.

X prašymą dėl norminio administracinio akto teisėtumo ištyrimo teismas atmetė, pažymėdamas:

„[...] **Atsakovo prašyme ištirti norminio administracinio akto teisėtumą** iš esmės yra tik išvardinti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo straipsniai, taip pat išvardinti Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimo Nr. T-202 punktai, tačiau **nepateikta konkreti teisinė motyvacija.**

Taip pat pareiškėjas abejoja, ar Savivaldybės Rinkliavos nuostatų tam tikri punktai neprieštarauja tarpusavyje, taip pat ar Rinkliavos nuostatai neprieštarauja Metodikai, taip pat LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutarties išaiškinimams. [...] kreipiantis į administracinį teismą su prašymu ištirti, ar norminis administracinis aktas (jo dalis), kuris turi būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį aktą, turi argumentuoti savo nuomonę dėl norminio administracinio akto prieštaravimo įstatymui ar Vyriausybės norminiam aktui. Pareiškėjo prašyme nurodyta Metodika, LVAT praktika nėra įstatymas ar Vyriausybės norminis aktas. [...]“;

12.2. LVAT 2021 m. vasario 17 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS-25-756/2021 rašoma, kad X 2020 m. lapkričio 13 d. kreipėsi į teismą, **prašydamas įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių sudaryti su juo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal atskirai aptartas, teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas, atitinkančias Rinkliavos nuostatų 17 punkto 1 papunkčio nuostatas**, kuriomis įtvirtinta tvarka, kad „naudojantis individualiais identifikuotais atliekų konteineriais: Savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų konteinerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerius) skaičiaus ir ištuštintimų skaičiaus“, pagal kurią teisėtai ir gali būti imamas mokestis už suteiktas paslaugas.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai **2020 m. lapkričio 24 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo X skundą.**

Teismas nustatė, kad pareiškėjas kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydamas sudaryti su juo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal atskirai aptartas, teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas, tačiau pareiškėjui iki šiol nepateiktas pasiūlymas sudaryti prašomą sutartį. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis sudaroma vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties standartinėmis sąlygomis, kurias tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė [...]. Teismo vertinimu, **pareiškėjo reikalavimas kildinamas iš civilinių teisinių santykių (pareiga sudaryti sutartį su komunalinių atliekų turėtoju) ir nesusijęs su savivaldos institucijos nustatytos Rinkliavos mokėjimu.** Keliamas ginčas nepatenka į Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytų ginčų, kurie priskirtini administracinio teismo kompetencijai, kategoriją ir yra teisingas bendrosios kompetencijos teismui, todėl pareiškėjo skundą atsisakytina priimti.

Pareiškėjas X atskirajame skunde prašo panaikinti Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2020 m. lapkričio 24 d. nutartį ir tenkinti jo skundą.

Pareiškėjas nurodė, kad Savivaldybės administracijos direktorius iki šiol iš esmės neatsakė į jo siūlymą sudaryti prašomą sutartį, o 2020 m. spalio 15 d. Rašte nurodė, kad atsakymas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo gavimo dienos Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams. Pareiškėjui nesuprantama, kodėl teismas nesivadovavo ir nevykdė ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 2 papunkčio ir 22 straipsnio reikalavimų. [...].“

LVAT Pareiškėjo X atskirąjį skundą atmetė, konstatavęs, kad administraciniame teisme gali būti tiriamas tik tų savivaldybių (jų struktūrinių padalinių) veiksmų (neveikimo) teisėtumas, kurie atlikti viešojo administravimo srityje; pareiškėjas neginčija minėto Savivaldybės administracijos 2020 m. spalio 15 d. Rašto teisėtumo ir pagrįstumo (t. y. skunde nesuformulavo reikalavimo panaikinti šį raštą);

12.3. Specialioji teisėjų kolegija bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti **2021 m. balandžio 21 d.** nutartyje teisingumo byloje Nr. T-44/2021 išnagrinėjusi Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų prašymą išspręsti bylos pagal ieškovo X patikslintą ieškinį atsakovei Savivaldybės administracijai dėl įpareigojimo sudaryti komunalinių atliekų paslaugos teikimo sutartį, rūšinio teisingumo klausimą, nustatė:

„Patikslintu ieškiniu ieškovas teismo prašo įpareigoti atsakovę sudaryti su ieškovu komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, kurioje be komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties standartinių sąlygų būtų nurodyta, kad mokamą sumą už suteiktas paslaugas sudaro nustatytos kintamosios kaina, padauginta iš mišrių komunalinių atliekų ir biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ištuštintų konteinerių skaičiaus, be jokių prieštaraujančių šiai nuostatai papildymų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sąlygų, t. y. pagal teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas, pagrįstas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu ir Rinkliavos nuostatais, patvirtintais Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 (Atliekų tvarkymo įstatymo 30(1) straipsnio dalis, Rinkliavos nuostatų 17.1 punktas).

Kaip pažymi ieškovas, **Savivaldybės administracijos direktorius 2020 m. spalio 15 d. Raštu į jo pateiktą prašymą iš esmės nieko neatsakė; pasiūlymo sudaryti prašomą sutartį iki šiol**

nepateikė. Ieškovas siekia sudaryti sutartį su atsakove dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo, pagal individualias sąlygas, atitinkančias galiojančių teisės aktų reikalavimus, o taip pat sąžiningumo ir proporcingumo principus. Ieškovo prašomoje sudaryti komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimo sutartyje be komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties standartinių sąlygų turi būti nurodyta sąlyga, atitinkanti Rinkliavos nuostatų 17.1 punkte įtvirtintą nuostatą. Ieškovo teigimu, Atliekų tvarkymo įstatymo 30(1) straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintos nuostatos nedarą negaliojančiomis minėto įstatymo 3-5 dalyse įtvirtintų nuostatų.

Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmai 2020 m. lapkričio 24 d. nutartimi pareiškėjo (pagal tuometinę procesinę situaciją) skundą atsisakė priimti.

Kaip pažymėjo teismas, pareiškėjo keliamas reikalavimas kildinamas iš civilinių teisinių santykių – pareigos sudaryti sutartį su komunalinių atliekų turėtoju ir nesusijęs su savivaldos institucijos nustatytos Rinkliavos mokėjimu, taigi yra **teisingas bendrosios kompetencijos, o ne administraciniam teismui** (Atliekų tvarkymo įstatymo 30(1) straipsnio 2, 3, 5 dalys, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 17 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

LVAT teisėjų kolegija, išnagrinėjusi pareiškėjo (pagal tuometinę procesinę situaciją) atskirąjį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2020 m. lapkričio 24 d. nutarties panaikinimo, 2021 m. vasario 17 d. nutartimi atskirąjį skundą atmetė, Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2020 m. lapkričio 24 d. nutartį paliko nepakeistą.

Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pareiškėjo skunde suformuluotą skundo pagrindą ir dalyką, teisiniame reglamentavime įtvirtintas nuostatas, specialiosios teisėjų kolegijos praktiką, konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė bylos rūšinį teisingumą, t. y. kad byla nepriskirta administracinio teismo kompetencijai. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad **pareiškėjas neginčija Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. spalio 15 d. Rašto, kuriuo buvo atsakyta į pareiškėjo 2020 m. rugsėjo 25 d. prašymą sudaryti su juo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal atskirai aptartas, teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas.**

Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmai, sprenddami ieškovo patikslinto ieškinio priėmimo klausimą, kreipėsi į Specialiąją teisėjų kolegiją, prašydami išspręsti keliamo ginčo rūšinio teisingumo klausimą.

Teismas pažymi, kad ieškovas pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 30(1) straipsnyje įtvirtintą reglamentavimą, iš esmės negali kreiptis dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sudarymo pagal individualiai aptartas sąlygas, nes Savivaldybėje Rinkliava nustatyta Rinkliavos nuostatais. Taigi, teismo vertinimu, ieškovas, reikalaujantis įpareigoti sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal individualiai aptartas sąlygas, iš esmės nesutinka su Rinkliavos nuostatuose nustatytu Rinkliavos kintamosios dedamosios apskaičiavimo metodu, manydamas, kad įtvirtintas reglamentavimas prieštarauja aukštesnės teisinės galios aktams. **Ieškovas kelia norminio administracinio akto teisėtumo klausimą ir siekia, kad jo atžvilgiu būtų priimtas individualus administracinis aktas dėl Rinkliavos kintamosios dedamosios dalies dydžio. Teismo nuomone, ieškovo keliamas reikalavimas yra labiau susijęs su atsakovės (viešojo administravimo subjekto) veiksmų bei aktų teisėtumo patikrinimu** (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 31 punktas, Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 4 dalis, 25 straipsnis, 30(1) straipsnio 2, 5 dalys). [...].“

Specialioji teisėjų kolegija konstatavo, kad ieškovo keliamas ginčas nepatenka į bylų kategoriją, kurios pagal teisės aktuose įtvirtintas taisykles, yra priskirtinos administracinio teismo kompetencijai (ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 2, 4 punktai). **Ginčas yra priskirtinas bendrosios kompetencijos teismui** (CPK 1 straipsnio 1 dalis, 22 straipsnio 1 dalis).

12.4. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų **2021 m. balandžio 22 d.** sprendime administracinėje byloje Nr. eI-339-621/2021 rašoma:

„Savivaldybės administracija [...] Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams pateikė prašymą, kurį patikslino ir kuriuo prašo priteisti iš atsakovo X [...] 192,20 Eur Rinkliavos, suskaičiuotos nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d.

[...]

Atsakovas bylai aktualių laikotarpiu savivaldybės aptarnaujamoje teritorijoje turėjo nuosavybės teise jam priklausantį gyvenamąjį būstą, todėl pagal Rinkliavos nuostatų 5, 14 ir 16 punktus yra Rinkliavos mokėtojas. Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad Rinkliavos nuostatuose nėra numatyta galimybė atleisti Rinkliavos mokėtoją nuo pastoviosios Rinkliavos dalies, taip pat į LVAT išaiškinimus, konstatuoja, jog Savivaldybės administracijos prašymas dėl pastoviosios Rinkliavos dalies priteisimo iš X tenkintinas.

[...]

Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 patvirtintų Nekilnojamojo turto objektų grupių Rinkliavos dydžių lentelės 2 eilutėje numatyta, kad individualių namų apmokestinamieji parametrai yra deklaruotų gyventojų skaičius bei konteinerių ištuštinimas.

[...]

Iš Savivaldybės administracijos pateiktos mokėtojo duomenų peržiūros kortelės matyti, kad X priklausančiame gyvenamajame būste ginčui aktualių laikotarpiu iki 2019 m. gegužės 1 d. buvo deklaruoti keturi asmenys, o nuo 2019 m. birželio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. penki asmenys, todėl atsakovui galėjo būti priskirtas konteineris 0,24-1,1 m³ talpos. Savivaldybės administracija, skaičiuodama Rinkliavos kintamąją dalį X pagal teisės aktuose nustatytus parametrus priskyrė minimalaus dydžio (0,24 m³) konteinerį. Tačiau X pateikė įrodymus (elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų paraišką ir prašymą sudaryti elektros energijos pirkimo–pardavimo ar persiuntimo sutartį, prijungimo sąlygas, naujojo (buitinio) vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie operatoriaus elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros energijos pirkimo-pardavimo ir paslaugų teikimo sutartį, informaciją apie apmokėtą elektros energiją), jog iki 2019 m. rugpjūčio 26 d. į X gyvenamąją vietą nebuvo tiekama elektros energija, todėl darytina išvada, jog X tuo laikotarpiu adresu <...>, Vijolių kaimiškoji sen., Šiaulių r. sav. negyveno ir nelaikytinas atliekų turėtoju. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, **Savivaldybės administracijos prašymas priteisti iš X Rinkliavos kintamąją dalį už laikotarpį nuo 2017 m. rugpjūčio 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. netenkintinas.** [...];

12.5. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų **2021 m. gegužės 28 d.** nutartyje administracinėje byloje Nr. I2-6703-362/2021 rašoma:

„2021 m. gegužės 27 d. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmuose gautas pareiškėjo X skundas, kuriuo prašoma: „pripažinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 26 d. Raštą niekiniu kaip raštą parašytą dėl rašto, nes **jame nėra kompetentingų ir kvalifikuotų atsakymų į pareiškėjo pateiktus klausimus**; įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių pateikti konkrečius atsakymus ir komentarus į pateiktus klausimus, suformuluotus m. sausio d. prašyme dėl tarpininkavimo Seimo narei R. B.

Pareiškėjo skundą atsisakytina priimti, nes skundas nenagrinėtinas teismų Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

[...]

Pareiškėjo skundžiamame Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 26 d. Rašte pareiškėjui pateikta informacija, kuo vadovaujantis skaičiuojama Rinkliava Šiaulių rajone, išaiškintos teisės akto nuostatos. Teismas vertina, kad šis raštas nėra savarankiškas administracinis aktas, nulemiantis pareiškėjo teises ar pareigas, tai informacinio pobūdžio dokumentas, juo X nėra sukuriama, pakeičiamos ar panaikinamos jokios teisės ar pareigos. Konstatavimas, kad skundžiamas aktas ar veiksmas (neveikimas) neturi įtakos asmens materialinėms teisėms ar pareigoms, kartu reiškia ir konstatavimą, kad jokios asmens materialinės teisės nebuvo pažeistos.

Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad atsižvelgiant į tai, jog Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 26 d. Raštas negali būti administracinės bylos nagrinėjimo objektu, X skundas dėl minėto rašto atsisakytinas priimti kaip nenagrinėtinas teismų Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. [...];

12.6. Šiaulių apylinkės teismo **2021 m. rugpjūčio 6 d.** sprendimu civilinėje byloje Nr. 2-3491-776/2021 rašoma:

„1. Ieškovas X kreipėsi į teismą su patikslintu ieškiniu, prašydamas įpareigoti atsakovę

Savivaldybės administraciją sudaryti su juo komunalinių atliekų surinkimo ir sutvarkymo paslaugos teikimo sutartį, kurioje be komunalinių atliekų paslaugų teikimo sutarties standartinių sąlygų būtų nurodyta, kad mokamą sumą už suteiktas paslaugas sudarytų iš nustatytos kintamosios kainos padaugintos iš mišrių komunalinių atliekų ir biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ištuštintų konteinerių skaičiaus be jokių prieštaraujančių šiai nuostatai papildymų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sąlygų, teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas, pagrįstas teisės aktais.

[...]

Patikslintas ieškinys atmestinas

Dėl įpareigojimo sudaryti komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, kai savivaldybės teritorijoje nustatyta Rinkliava

5. Nagrinėjamu atveju ieškovui nuosavybės teise priklauso 314/2777 dalys žemės sklypo (unikalus Nr. <...>), 39/100 dalys gyvenamojo namo (unikalus Nr. <...>) ir kiemo statinių (unikalus Nr. <...>), esančių <...>, Vijolių k., Šiaulių kaimiškoji sen., Šiaulių r. sav. Savivaldybėje Rinkliava nustatyta Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202 „Dėl Savivaldybės Rinkliavos nuostatų dydžių patvirtinimo“, tačiau ieškovas ieškiniu reikalauja, kad atsakovė būtų įpareigota su juo sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal atskirai aptartas, teisės aktų reikalavimus atitinkančias, individualias sąlygas. [...]

7. [...] **teisė kreiptis su prašymu į savivaldybę dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sudarymo pagal individualiai aptartas sąlygas suteikiama tik tuo atveju, jei savivaldybė atliekų tvarkymo neapmokestino, įvesdama Rinkliavą.**

8. Kaip minėta, Savivaldybės taryba 2017 m. gegužės 16 d. priėmė sprendimą Nr. T-202 „Dėl Savivaldybės Rinkliavos nuostatų, Metodikos, Nekilnojamojo turto objektų grupių Rinkliavos dydžių patvirtinimo“, kuriuo patvirtinti Savivaldybės Rinkliavos nuostatai, Metodika ir Nekilnojamojo turto objektų grupių Rinkliavos dydžiai. Vadinasi Savivaldybėje pasirinktas modelis, kad už komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugą atliekų turėtoji moka Savivaldybės tarybos nustatytą Rinkliavą. Todėl Savivaldybės teritorijoje esančių nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys privalo mokėti Savivaldybės tarybos nustatytą Rinkliavą ir, priešingai nei teigia ieškovas, neturi teisės kreiptis su prašymu į Savivaldybę dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties sudarymo pagal individualiai aptartas sąlygas, nes, kaip minėta, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnis tokią teisę suteikia tik tuo atveju, jeigu Rinkliava savivaldybės teritorijoje nenustatyta. Atsižvelgiant į tai, ieškovo patikslintas ieškinys atmestinas.

[...]

11. Nagrinėjamu atveju ieškovas, reikalaujantis įpareigoti atsakovę sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal individualiai aptartas sąlygas, nurodė, kad **nesutinka su Savivaldybės Rinkliavos kintamosios dedamosios apskaičiavimo metodu, laikydamas, kad įtvirtintas reglamentavimas prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, t. y. kėlė norminio administracinio akto teisėtumo klausimą.** Tačiau šios civilinės bylos nagrinėjimo dalykas yra įpareigojimas atsakovę Savivaldybės administraciją sudaryti su juo komunalinių atliekų surinkimo ir sutvarkymo paslaugos teikimo sutartį. Vadinasi teismas šioje byloje taiko Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio normas, tačiau netaiko Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimo Nr. T-202 normų. Todėl **klausimas dėl to, ar minėtas Savivaldybės tarybos priimtas norminis teisės aktas ar jo dalis atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, nėra šios civilinės bylos nagrinėjimo dalykas.** [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

13. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

14. **Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo** nuostatos, galiojusios AM persiūsto Pareiškėjo skundo gavimo Vyriausybės atstovo tarnyboje metu:

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„[...]

10) *pagarba žmogui ir valstybei*. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus; [...].“

15. **Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo** nuostatos, galiojusios Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimosi gavimo AM ir Vyriausybės atstovų įstaigoje metu:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.

2. Šio įstatymo antrojo ir trečiojo skyrių nuostatos viešojo administravimo subjektams, atliekantiems funkcijas pagal kituose įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatytą tvarką, taikomos tiek, kiek jų veiklos priimant administracinius sprendimus, teikiant administracines paslaugas, priimant ir nagrinėjat prašymus ar skundus nenustato kiti tokią veiklą reglamentuojantys įstatymai, Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos:

„[...]

10. *Prašymas* – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

18. *Viešasis administravimas* – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas. [...].“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai:

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

3) *efektyvumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. **Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;**

5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...].“

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus.

[...]

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti **per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos**. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...].“

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

[...]

6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. **Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...].“**

16. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo:

25 straipsnis. Savivaldybių funkcijos

„Savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, [...] ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikimą.“

17. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo:

11 straipsnis. Vietinių rinkliavų objektai:

„1. Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už:

[...]

8) komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą; [...].“;

12 straipsnis. Vietinių rinkliavų nustatymas:

„Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato:

1) vietinės rinkliavos dydį;

[...]

3) vietinės rinkliavos lengvatas; [...].“

18. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...].“;

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos:

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas; [...].“

19. Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo:

2 straipsnis. Vyriausybės atstovas

„1. Vyriausybės atstovas yra Vyriausybės skiriamas valstybės pareigūnas, atliekantis savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą, tai yra prižiūrintis, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus“;

7 straipsnis. Vyriausybės atstovo įgaliojimai

„1. Prižiūrdamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus, Vyriausybės atstovas:

1) tikrina, ar savivaldybės administravimo subjektų teisės aktai neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams (toliau – Vyriausybės nutarimai);

2) kai savivaldybės administravimo subjektai nesilaiko Konstitucijos ir įstatymų, nevykdo Vyriausybės nutarimų, šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka reikalauja, kad Konstitucijos būtų laikomasi, įstatymai būtų įgyvendinti, o Vyriausybės nutarimai įvykdyti;

3) galimai neteisėtus savivaldybės administravimo subjektų teisės aktus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka siūlo panaikinti arba pakeisti;

4) kai savivaldybės administravimo subjektai nesutinka panaikinti ar pakeisti ginčijamą teisės aktą, atsisako įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės nutarimą, kreipiasi į teismą.“

20. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

25. **Prašymai**, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, **turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos**. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, **institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų**. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, **institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis**.

[...]

29. Prašymą, kuris yra adresuotas kelioms institucijoms, kai prašyme nurodyti klausimai priskiriami kelių institucijų kompetencijai, nagrinėja kiekviena jį gavusi institucija pagal savo kompetenciją ir asmeniui į jį atsako, pridėdama atsakymo kopijas kitoms tą patį prašymą nagrinėjančioms institucijoms.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami **atsižvelgiant į jo turinį**:

[...]

35.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją* atsakoma, pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. *į prašymą priimti administracinį sprendimą* – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. *į kitus prašymus* – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. [...].“

21. Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711:

„[...]

22. Taikoma dvinarė įmoka, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų.

23. Pastovioji įmokos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas.

24. Pastoviąją įmokos dalį moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys.

25. Pastovioji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai:

25.1. nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas;

25.2. nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius;

25.3. gyventojų/darbuotojų skaičius.

26. Savivaldybės kiekvienos kategorijos nekilnojamojo turto objektams gali pasirinkti tik vieną Taisyklių 25 punkte nurodytą pastoviąją įmokos dedamąją.

27. Pastovioji įmokos dalis turi būti nustatoma vienodo dydžio visiems tos pačios kategorijos nekilnojamojo turto objektams.

28. Kintamoji įmokos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas.

29. Kintamąją įmokos dalį moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų paėmimo paslauga ir atliekų tvarkymo paslauga. Komunalinių atliekų paėmimo paslauga suprantama kaip faktinis mišrių komunalinių atliekų paėmimas iš nekilnojamojo turto objekto savininko.

[...]

31. **Kintamoji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai:**

31.1. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis);

31.2. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnis;

31.3. atiduodamų komunalinių atliekų svoris;

31.4. **atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) norma (remiantis nustatyta atliekų susikaupimo norma, jeigu ji savivaldybės sprendimu nustatoma).**

32. Savivaldybės kiekvienos kategorijos nekilnojamojo turto objektams gali pasirinkti tik vieną Taisyklių 31 punkte nurodytą kintamąją įmokos dedamąją. [...].“

22. Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatos, įsigaliojusios 2019 m. sausio 1 d., patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711:

„1. Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių (toliau – Taisyklės) tikslas – nustatyti bendruosius vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo reikalavimus, kuriais savivaldybės vadovaujasi tvirtindamos vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą (toliau – įmoka) dydžius.

2. Taisyklėmis vadovaujasi savivaldybės, nustatydamos įmokos dydį Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka.

[...]

22. Taikoma dvinarė įmoka, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų.

23. Pastovioji įmokos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas.

24. Pastoviąją įmokos dalį moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys. Pastoviosios įmokos dalies nemoka negyvenamų statinių, registruotų Nekilnojamojo turto registre, savininkai ar jų įgalioti asmenys, kurių statinyje yra įvykusi ir (ar) nepašalinta statinio avarija arba statinių naudojimą sustabdė statinio naudojimo priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas vadovaudamasis Statybos įstatymo nuostatomis.

25. Pastovioji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai:

25.1. nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas;

25.2. nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius;

25.3. gyventojų/darbuotojų skaičius.

26. Savivaldybės kiekvienos kategorijos nekilnojamojo turto objektams gali pasirinkti tik vieną Taisyklių 25 punkte nurodytą pastoviąją įmokos dedamąją.

[...]

31. Kintamoji įmokos dedamoji nustatoma pagal vieną iš šių kintamųjų pasirinktinai:

31.1. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis);

31.2. naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnis;

31.3. atiduodamų komunalinių atliekų svoris.

32. Savivaldybės kiekvienos kategorijos nekilnojamojo turto objektams gali pasirinkti tik vieną Taisyklių 31 punkte nurodytą kintamąją įmokos dedamąją. [...].“

23. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatuose nustatyta:

„[...]

7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

[...]

7.9. formuoti Lietuvos Europos Sąjungos politiką aplinkos apsaugos, [...], atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo, [...], srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.“

Vietos savivaldos teisės aktai

24. Rinkliavos nuostatai, patvirtinti Savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-202:

„[...]

17. Kintamoji dedamoji už mokesstinį laikotarpį apskaičiuojama:

17.1. naudojantis individualiais identifikuotais atliekų konteineriais: Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą kintamą kainą padauginus iš mišrių komunalinių atliekų konteinerių (įskaitant biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerius) skaičiaus ir ištuštinimų skaičiaus; [...].“

25. Savivaldybės Rinkliavos dydžio nustatymo metodika, patvirtinta 2017 m. gegužės 16 d. sprendimu Nr. T-2:

„[...]

3. Rinkliava apskaičiuojama remiantis šiais principais:

[...]

3.4. „proporcingumo principas“ – apmokestinimas už atliekų tvarkymą turi būti proporcingas pas atliekų turėtoją susidarančiam atliekų kiekiui;

3.5. „solidarumo principas“ – visiems atliekų turėtojams, gyvenantiems viename atliekų tvarkymo regione, turi būti nustatyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas.

4. Metodikoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

[...]

26. Atliekų turėtojų grupėms priskirti pastovūs bei kintami Rinkliavos administravimo parametrai:

[...]

2. Nekilnojamojo turto objektų grupė – *individualūs namai*; pastovus administravimo parametras – *gyventojai*; kintamas administravimo parametras – *konteinerio tūris, skaičius ir ištuštinimo dažnumas*.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

26. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas**. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] taip pat **teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą** ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada) [...]“

Tyrimo išvados

27. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, išvadas tikslinga pateikti, išskiriant šiuos klausimus:

27.1. dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą;

27.2. dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą;

27.3. dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse veiksmų, gavus prašymą išnagrinėti Pareiškėjo kreipimąsi dėl teisinio reglamentavimo Šiaulių rajone keitimo.

Dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą

28. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

28.1. Šios skundo dalies objektas – Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, nagrinėjant klausimus, susijusius su Rinkliavos skaičiavimo teisiniu reglamentavimu.

28.2. Savivaldybių institucijos yra atsakingos už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų, būtinų jų teritorijose susidarantiems komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizavimą (žr. pažymos 18 punktą). Šiai funkcijai įgyvendinti savivaldybių taryboms suteikta teisė nustatyti Rinkliavą, Rinkliavos mokėjimo tvarką, lengvatas (žr. pažymos 17 punktą).

28.3. Pareiškėjui kaip vienam iš gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objekto savininkų nuo 2017 m. liepos 1 d. Rinkliavos *pastovioji* dalis buvo skaičiuota, taikant apmokestinimo parametras – deklaruotas gyventojų skaičius bei *kintamoji* Rinkliavos dalis, taikant nustatytą minimalų mišrių komunalinių atliekų konteinerio talpos ištuštinimo skaičių (12 kartų) (žr. pažymos 10 punktą).

28.4. Pareiškėjas, nesutikdamas su Savivaldybėje galiojančiu teisiniu reglamentavimu, 2020 m. rugsėjo 25 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties pagal individualias sąlygas sudarymo ir individualių identifikuotų atliekų surinkimo konteinerių priskyrimo (žr. pažymos 4 punktą). Pareiškėjas pažymėjo, kad

Savivaldybės Rinkliavos nuostatuose ir jų prieduose nustatytas įpareigojimas mišrių komunalinių atliekų turėtojui per metus pagaminti ne mažiau kaip 12 konteinerių atliekų, neteisėtas, nes tokių reikalavimų nėra Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme.

28.5. Savivaldybės administracija, 2020 m. spalio 15 d. Raštu (žr. pažymos 5 punktą) atsakydama į Pareiškėjo 2020 m. rugsėjo 25 d. kreipimąsi, pateikė bendro pobūdžio informaciją apie Rinkliavos privalomumą, Rinkliavos skaičiavimo principus, nurodė šio mokesčio skaičiavimo teisinį pagrindą. Tačiau **aiškaus atsakymo dėl Pareiškėjo prašymo sudaryti sutartį, Savivaldybės administracijos 2020 m. spalio 15 d. Rašte nėra. Savivaldybės administracija neanalizavo Pareiškėjo kreipimesi nurodytų teiginių dėl Savivaldybės teisės aktų nuostatų prieštaravimo aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams. Nors savivaldybių teisės aktų teisėtumo vertinimas – Vyriausybės atstovo apskrityje kompetencija** (žr. pažymos 19 punktą), **tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie šios Pareiškėjo 2020 m. rugsėjo 25 d. kreipimosi dalies persiuntimą nagrinėti Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse.**

Teismo tvarka išnagrinėjus X prašymą įpareigoti Savivaldybės administraciją sudaryti sutartį pagal individualias sąlygas, 2021 m. rugpjūčio 6 d. buvo priimtas neigiamas sprendimas, argumentuojant galiojančiomis teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 12.6 punktą). Sutartis pagal komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties standartines sąlygas sudaroma arba raštiškas pasiūlymas sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal individualiai patartas sąlygas nekilnojamojo turto objekto savininkui pateikiamas tik tuo atveju, jeigu savivaldybės teritorijoje nenustatyta Rinkliava.

28.6. Pareiškėjo prašymas dėl norminio teisės akto teisėtumo ištyrimo teismo 2020 m. gruodžio 1 d. nutartimi buvo atmestas, konstatavus, kad nepateikta konkreti teisinė motyvacija (žr. pažymos 12.1 punktą).

Nors Pareiškėjas nesutinka su Savivaldybės Rinkliavos kintamosios dalies apskaičiavimo metodu, tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie norminių aktų nuostatų pripažinimą prieštaraujančiomis aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams. Kol Rinkliavos ir Metodikos nuostatos nėra pripažintos prieštaraujančiomis aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams, jomis privaloma vadovautis, skaičiuojant Rinkliavą.

28.7. Teismo tvarka buvo išnagrinėtas reikalavimo mokėti Pareiškėjui priskaičiuotą Rinkliavos skolą teisėtumas (žr. pažymos 12.4 punktą).

28.8. AM buvo gautas (žr. pažymos 8 punktą) Lietuvos Respublikos Seimo narės 2021 m. sausio 22 d. raštu (žr. pažymos 7 punktą) persiūstas Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimasis (žr. pažymos 6 punktą) dėl Savivaldybės priimtų teisės aktų (Rinkliavos nuostatų ir Metodikos) neatitikties aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams (žr. Pažymos 2.1 punktą).

28.9. AM 2021 m. balandžio 2 d. rašte (žr. pažymos 8 punktą) pažymėjo, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainą ir Rinkliavos dydį Savivaldybė turi nustatyti, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme išdėstytais principais ir Vyriausybės patvirtintomis Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis (žr. pažymos 21 punktą). **AM atkreipė Savivaldybės administracijos dėmesį į tai, kad savivaldybės, kurios Atliekų tvarkymo įstatymu ir Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu yra įpareigotos skatinti gyventojus rūšiuoti ir mažinti šalinamų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų kiekį, rinkdamosi, pagal kurias iš Taisyklėse nustatytų kintamųjų nustatys pastoviąją ir kintamąją įmokos dedamąsias, turėtų prioritetą teikti tiems, kurie labiausiai paskatintų ir motyvuotų gyventojus rūšiuoti.**

AM pasiūlė Savivaldybei apsvarstyti poreikį tikslinti Rinkliavos nuostatų ir Metodikos reikalavimus pagal AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte nurodytų teisės aktų reikalavimus ir prašė įvertinti Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimesi (žr. pažymos 6 punktą) išdėstytus klausimus dėl Savivaldybės priimtų teisės aktų (Rinkliavos nuostatų ir Metodikos) neatitikties teisės aktų reikalavimams (žr. Pažymos 2.1 punktą), atsakyti paklausėjui apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimą, pagrindžiant Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo

taisyklėse nustatytų Rinkliavos pastoviųjų ir kintamųjų dedamųjų pasirinkimą, apskaičiuojant Rinkliavos dydį.

28.10. Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Raštu (žr. pažymos 9 punktą) Pareiškėjas buvo informuotas apie Rinkliavos (pastoviosios ir kintamosios dalies) apskaičiavimo tvarką, nurodant priimto sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką.

28.11. Pareiškėjas nurodė, kad Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Rašte nėra atsakymų į 2021 m. sausio 20 d. kreipimesi pateiktus konkrečius klausimus; neaišku, ar Savivaldybė kaip nors vykdė AM 2021 m. balandžio 2 d. rašte nurodytą siūlymą (žr. pažymos 8 punktą).

28.12. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principas, reiškiantis, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 18 punktą).

Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus (skundus) ir juos nagrinėti **pagal įgaliojimus. Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 19 punktą). *Išsamumo principas*, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja **į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant** visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir **konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį** (žr. pažymos 15 punktą).

28.13. **Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Rašte nėra aiškaus atsakymo į konkretų prašymą dėl sutarties su individualiomis sąlygomis sudarymo.**

Sutartis pagal komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarties standartines sąlygas sudaroma arba raštu pasiūlymas sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį pagal individualiai aptartas sąlygas nekilnojamojo turto objekto savininkui arba įgaliotiems asmenims pateikiamas tik tuo atveju, jeigu Rinkliava savivaldybės teritorijoje nenustatyta (Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 2 dalis).

Savivaldybės administracijos 2021 m. balandžio 26 d. Rašte taip pat nėra atsakyta į klausimus dėl Savivaldybės priimtų norminių teisės aktų (Rinkliavos nuostatų ir Metodikos) prieštaravimo aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams bei LVAT nutartyje išdėstytiems principams (žr. Pažymos 2.1 punktą). Dėl AM tarnautojų veiksmų, gavus Pareiškėjo prašymą, teisėtumo Seimo kontrolierius pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 30-32 punktus).

Savivaldybės administracijos **2021 m. balandžio 26 d. Rašte nėra atsakymo ir į AM siūlymą pagrįsti Savivaldybėje galiojančiuose teisės aktuose nustatytų pastoviųjų ir kintamųjų Rinkliavos dedamųjų pasirinkimą.**

29. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjo 2020 m. rugsėjo 25 d. kreipimąsi (žr. pažymos 4 punktą) ir AM 2021 m. balandžio 2 d. raštą su persiūstu Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimusi (žr. pažymos 6 ir 8 punktus), buvo tinkami, atitinkantys teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 28 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai** (žr. pažymos 13 ir 26 punktus) bei Pareiškėjo teisė į tinkamą viešąjį administravimą (žr. pažymos 15 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą

30. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu

klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

30.1. Šios skundo dalies objektas – AM tarnautojų veiksmai (neveikimas), gavus Seimo narės persiūtą Pareiškėjo kreipimąsi (žr. pažymos 6 punktą).

30.2. AM buvo gautas (žr. pažymos 8 punktą) Lietuvos Respublikos Seimo narės 2021 m. sausio 22 d. raštu persiūstas Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimasis (žr. pažymos 6 punktą) dėl Savivaldybės priimtų teisės aktų (Rinkliavos nuostatų ir Metodikos) neatitikties aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams (žr. Pažymos 2.1 punktą).

30.3. Į Lietuvos Respublikos Seimo narės 2021 m. sausio 22 d. raštu persiūtą Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimąsi atsakyta **AM 2021 m. balandžio 2 d.** raštu (žr. pažymos 8 punktą), adresuotu Pareiškėjui ir Savivaldybės administracijai (**kopiją teikiant** Seimo narei R. B. ir **Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse**).

AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte nurodė, kad nėra įgaliota vertinti savivaldybių priimtų sprendimų teisėtumo, siūlydama Pareiškėjui kreiptis į Savivaldybės administracinę priežiūrą vykdančią subjektą – Vyriausybės atstovą Šiaulių ir Telšių apskrityse (jeigu jis mano, kad savivaldybės administravimo subjektų priimti teisės aktai neatitinka įstatymų ir Vyriausybės nutarimų).

Tuo pačiu AM pasiūlė Savivaldybei apsvarstyti poreikį tikslinti Rinkliavos nuostatų ir Metodikos reikalavimus pagal 2021 m. balandžio 2 d. Rašte nurodytų teisės aktų reikalavimus ir prašė įvertinti paklausime keliamus klausimus, atsakyti paklausėjui apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimą, pagrindžiant Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėse (žr. pažymos 21 punktą) nustatytų pastoviųjų ir kintamųjų pasirinkimą, apskaičiuojant Rinkliavos dydį. Dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, gavus AM persiūtą Pareiškėjo kreipimąsi, Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 28-29 punktus).

30.4. **AM 2021 m. sausio 22 d. gautas Seimo narės persiūstas Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimasis vertintinas kaip prašymas priimti administracinį sprendimą** (žr. pažymos 20 punktą) – **spręsti klausimą dėl Savivaldybėje galiojančių teisės aktų nuostatų keitimo**.

30.5. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės, teisėtumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 15 punktą).

30.6. Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus (skundus) ir juos nagrinėti **pagal įgaliojimus. Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 20 punktą). Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja **į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant** visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir **konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį** (žr. pažymos 15 punktą).

30.7. AM formuoja Lietuvos Europos Sąjungos politiką atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą (žr. pažymos 23 punktą), tačiau savivaldybių administracinę priežiūrą (savivaldybės tarybos sprendimų teisėtumo vertinimą) įstatymų leidėjas yra pavedęs įgyvendinti Vyriausybės atstovams apskrityse (žr. pažymos 19 punktą).

AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašte nėra tikslaus atsakymo, kad ši institucija nėra kompetentinga vertinti Pareiškėjo skunde nurodytų Savivaldybės tarybos priimtų norminių teisės aktų teisėtumą.

AM gauto Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimosi dalyje dėl norminių teisės aktų teisėtumo įvertinimo laiku (per 5 darbo dienas) nepersiuntus už savivaldybių administracinę priežiūrą atsakingam Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse, nurodant teisinį persiuntimo pagrindą, apie tai informuojant Pareiškėją, buvo pažeistas tuo metu galiojęs Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalies reikalavimas bei Pareiškėjo teisė laiku gauti raštu Savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintų teisės aktų teisėtumo įvertinimą.

30.8. Atsakymas AM 2021 m. balandžio 2 d. Raštu į Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimąsi pateiktas, pažeidžiant teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą (žr. pažymos 15 ir 20 punktus). Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjo informavimą apie prašymo tyrimo termino pratęsimą.

31. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 26 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 13 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

32. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog AM tarnautojų veiksmai, institucijoje gavus Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. kreipimąsi, buvo tinkami, atitinkantys teisės aktų reikalavimus (žr. pažymos 30 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (žr. pažymos 13 ir 26 punktus) bei Pareiškėjo teisė į tinkamą viešąjį administravimą (žr. pažymos 15 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse veiksmis (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą

33. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

33.1. Šios skundo dalies objektas – Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse veiksmai, gavus AM 2021 m. balandžio 2 d. Raštą.

33.2. Pareiškėjas kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse neveikimo, gavus AM 2021 m. balandžio 2 d. Raštą dėl Seimo narės persiūsto Pareiškėjo 2021 m. sausio 20 d. prašymo dalies, susijusios su Savivaldybės norminių teisės aktų nuostatų prieštaravimu aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų reikalavimams.

33.3. Vyriausybės atstovams apskrityse įstatymų leidėjas yra pavedęs tikrinti, ar savivaldybės administravimo subjektų teisės aktai neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams (žr. pažymos 19 punktą).

33.4. Apie Pareiškėjo prašymą ištirti Savivaldybės norminių teisės aktų atitiktį aukštesnę teisinę galią turinčių teisės aktų nuostatoms Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse sužinojo iš AM rašto, kuriame buvo pateikti siūlymai Savivaldybės administracijai ir nurodyta, kad dėl Savivaldybės norminių teisės aktų galimo prieštaravimo įvertinimo Pareiškėjas gali kreiptis į Vyriausybės atstovą Šiaulių ir Telšių apskrityse.

33.5. Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse tyrimo metu pateikė Seimo kontrolieriui paaiškinimą – kadangi, nesilaikant Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 28 punkte nustatytos tvarkos, **Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse buvo atsiųsta AM atsakymo Pareiškėjui kopija kartu su pridėta prašymo kopija, Vyriausybės atstovas į siūlymus, kurie buvo skirti Savivaldybės administracijai, jokių veiksmų nesiėmė.** Tačiau vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu, Vyriausybė atstovas įvertino Pareiškėjo prašyme minimų Savivaldybės teisės aktų atitiktį įstatymams ir Vyriausybės nutarimams. **Kadangi nebuvo nustatyta prieštaravimų, Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse jokių kitų veiksmų nesiėmė.**

33.6. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, kad Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse būtų sureagavęs į nurodytą Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 28 punkto pažeidimą ir, užtikrinant konstitucinio principo, kad valdžia tarnauja žmonėms, įgyvendinimą, pasiūlęs AM ištaisyti pažeidimą.

33.7. Kaip jau minėta, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga

priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus (žr. pažymos 15 punktą). **Viešojo administravimo subjektai yra įpareigoti pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 20 punktą).

34. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 26 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 13 punktą), numatant, jog **valdžia tarnauja žmonėms**.

Nagrinėjamu atveju **Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse sprendimas nesūmėti veiksmų pagal kompetenciją, Pareiškėjo neinformavimas apie norminio teisės akto (ne)prieštaravimą aukštesnę teisinę galią turintiems norminiams aktams, laikytinas pasyvia pozicija, nesiderinančia su atsakingo valdymo principo įgyvendinimu**.

Dėl šio neveikimo Pareiškėjas negavo laiku kompetentingos institucijos sprendimo, dėl jo skunde nurodytų klausimų iš esmės.

Vienas iš pagrindinių valstybės tarnautojams privalomų etikos principų – *pagarba žmogui ir valstybei* (žr. pažymos 14 punktą) reiškia, kad valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus.

35. Apibendrinant, **darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Vyriausybės atstovas Šiaulių ir Telšių apskrityse, gavęs AM 2021 m. balandžio 2 d. Rašto kopiją, įgyvendino viešojo administravimo subjektams privalomus teisėtumo ir atsakingo valdymo principus** (žr. pažymos 13, 26 ir 33-34 punktus), **Pareiškėjo teisę į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 15 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

36. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Šiaulių rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

37. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Augustinas Normantas nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

38. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Augustinas Normantas nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Šiaulių ir Telšių apskrityse veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

39. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai rekomenduoja:**

39.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai –

39.1.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 30 ir 32 punktus) pašalinimą, įgyvendinant Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies imperatyvų reikalavimą asmens prašyme išdėstyta klausimą, kuris nepriskirtas nagrinėti institucijai, persiųsti kompetentingam subjektui, apie tai raštu informuojant pareiškėją (žr. pažymos 15 punktus);

39.1.2. užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo (žr. pažymos 15 punktą) bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (žr. pažymos 20 punktą) reikalavimų į prašymą (skundą) pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą išsamų ir aiškų atsakymą, atsižvelgiant į prašymo turinį;

39.1.3. užtikrinti, kad Aplinkos ministerijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies imperatyvaus reikalavimo asmens prašyme išdėstytą klausimą, kuris nepriskirtas nagrinėti institucijai, per 5 darbo dienas persiųsti kompetentingam subjektui, apie tai raštu informuojant pareiškėją (žr. pažymos 15 punktą).

39.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovui Šiaulių ir Telšių apskrityse – Aplinkos ministerijai pašalinus šioje pažymoje nustatytą pažeidimą, raštu pateikti atsakymą Pareiškėjui, užtikrinant teisės į tinkamą viešąjį administravimą ir teisėtumo bei atsakingo valdymo principų (žr. pažymos 13 ir 26 punktus) įgyvendinimą.

39.3. Šiaulių rajono savivaldybės administracijai –

39.3.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 28 ir 29 punktus) pašalinimą, raštu pateikiant Pareiškėjui išsamų ir aiškų, teisės aktų nuostatomis pagrįstą atsakymą, atsižvelgiant į jo turinį (žr. pažymos 20 punktą);

39.3.2. užtikrinti, kad Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje būtų laikomasi VAI (žr. pažymos 15 punktą) bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (žr. pažymos 20 punktą) reikalavimų į prašymą (skundą) pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą išsamų ir aiškų atsakymą, atsižvelgiant į prašymo turinį.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė